

Utfärdad: 21.12.2022	Träder i kraft: 1.1.2023	Giltighetstid: tills vidare
Rättsgrund Luftfartslagen (864/2014) 55 § Lagen om transportservice (320/2017) 127 och 135 §		
Bestämmelser om påföljderna för verksamhet som strider mot föreskriften finns i: Luftfartslagen (864/2014) 175 och 178 § Lagen om transportservice (320/2017) 242, 245 och 255 §		
Genomförd EU-lagstiftning: Rådets direktiv 2000/79/EG om genomförande av det europeiska avtal om arbetstidens förläggning för flygpersonal inom civilflyget som har ingåtts mellan Association of European Airlines (AEA), Europeiska transportarbetarfederationen (ETF), European Cockpit Association (ECA), European Regions Airline Association (ERA) och International Air Carrier Association (IACA)		
Ändringsuppgifter: Genom denna föreskrift upphävs föreskriften OPS M3-2 med samma namn som utfärdades av Transport- och kommunikationsverket den 20 juni 2022 (TRAFICOM/290690/03.04.00.00/2022).		

Begränsningar av flygtjänst- och tjänstgöringstiden för flygbesättningar – annan flygverksamhet än kommersiell flygtransport med flygplan

1	TILLÄMPNINGSOMRÅDE	1
2	DEFINITIONER	2
3	ALLMÄNT	3
4	BEGRÄNSNINGAR AV FLYGTJÄNST- OCH TJÄNSTGÖRINGSTIDEN	4
5	VILOTID	5
6	IAKTTAGANDE AV BEGRÄNSNINGAR AV FLYGTJÄNST- OCH TJÄNSTGÖRINGSTIDEN I UNDANTAGSFALL	5
7	BEGRÄNSNINGAR AV FLYGTJÄNST- OCH TJÄNSTGÖRINGSTIDEN VID BEREDSKAPSTJÄNSTGÖRING INOM VISSA UPPGIFTER I HELIKOPTERFLYGVERKSAMHET ...	6
8	UNDANTAG	8
9	ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER OCH TILLÄMPNING.....	8

1 Tillämpningsområde

1.1 Denna luftfartsföreskrift tillämpas på sådan kommersiell flygtransport med andra luftfartyg än flygplan som bedrivs med stöd av ett drifttillstånd beviljat av eller en anmälan till Transport- och kommunikationsverket.

1.2 Denna luftfartsföreskrift tillämpas även när bruksflygverksamhet bedrivs med stöd av ett bruksflygtillstånd beviljat av eller en anmälan till Transport- och kommunikationsverket, eller när kommersiell specialiserad flygverksamhet bedrivs på basis av EU-lagstiftning med stöd av ett tillstånd beviljat av eller en anmälan till ämbetsverket.

1.3 Denna luftfartsföreskrift tillämpas vid tillstånds- eller anmälningspliktig flygutbildning, när utbildningsorganisationen inte verkar i anslutning till en flygoperatör som följer begränsningarna av flygtjänst- och tjänstgöringstiden samt kraven på vila enligt

kapitel FTL i bilaga III till EU:s flygdriftsförordning¹. På icke-kommersiell utbildningsverksamhet tillämpas föreskriften endast vad gäller kraven för grundflygutbildning i punkt 3.5.

1.4 Denna luftfartsföreskrift tillämpas på utbildningsverksamhet i enlighet med en godkänd utbildningsorganisations (ATO) tillstånd som beviljats gränsbevakningsväsendet i enlighet med EU-förordningen om flygande personal (1178/2011), men inte på gränsbevakningsväsendets operativa flygverksamhet eller annan statlig luftfart.

1.5 I denna luftfartsföreskrift fastställs kraven för flygbesättningar i fråga om flygtjänst- och tjänstgöringstider samt viloperioder som anses nödvändiga med tanke på flygsäkerheten. Denna föreskrift ersätter inte den allmänna arbetstidslagstiftningen, utan endast kompletterar den i fråga om arbetet för flygbesättningsmedlemmar. På annat arbete även i företag inom luftfartsbranschen tillämpas den allmänna arbetstidslagstiftningen.

1.7 Denna föreskrift gäller arbetstiderna för sådan personal som utför arbete i en flygoperatörs eller en utbildningsorganisations tjänst även i andra uppgifter än som flygbesättningsmedlem endast till de delar som arbetstiderna inverkar på arbetet som flygbesättningsmedlem. Annat arbete, såsom kontorsarbete eller simulatorutbildning, anses inte inverka på arbetet som flygbesättningsmedlem när kontorsarbetet och arbetet som flygbesättningsmedlem avbryts av en veckoviloperiod.

2 Definitioner

I denna föreskrift avses med

flygtid

för flygplan, tiden från det att luftfartyget först förflyttas från parkeringsplatsen för att lyfta till dess att det kommer till vila på den avsedda parkeringsplatsen och alla motorer eller propellrar har stängts av,

för helikoptrar, den totala tiden räknad från det att helikopterns rotoror börjar röra sig till dess att helikoptern står stilla efter flygning och rotorerna har stannat,

för självstartande segelflygplan och turmotorsegelflygplan, den totala tiden räknad från det att ett luftfartyg bringas i rörelse i avsikt att starta till dess att det efter flygning bringats att stanna,

för segelflygplan, den totala tiden räknad från det att segelflygplanet bringas i rörelse i avsikt att starta till dess att det efter flygning bringats att stanna,

för ballonger, den totala tiden räknad från det att korgen lämnar marken i avsikt att flyga till dess att den slutgiltigt står stilla på marken efter flygning,

tjänstgöringstid tiden i tjänst hos en operatör. Tjänstgöringstiden anses börja när en besättningsmedlem börjar förbereda flygningen, dock minst en timme före beräknad starttid. Tjänstgöringstiden anses sluta när besättningsmedlemmen blir ledig från sina uppgifter efter flygning, dock tidigast 30 minuter från det att flygningen avslutades. I tjänstgöringstiden inräknas också sådant arbete i operatörens tjänst som inte hänför

¹ Kommissionens förordning (EU) nr 965/2012 av den 5 oktober 2012 om tekniska krav och administrativa förfaranden i samband med flygdrift enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008 (EUVL L 296, 25.10.2012, s. 1–148)

sig direkt till flyguppsdrag, t.ex. kontorsarbete, kontroll av luftfartyget, lastning, underhållsåtgärder, av operatören anordnad utbildning och utbildningsarbete. Restiden till och från arbetsplatsen anses inte ingå i tjänstgöringstiden. Tiden mellan flygningar anses vara tjänstgöringstid, om inte besättningsmedlemmen oavsett tid på dygnet har tillfälle till minst tre timmars (tiden mellan flygningarna minst 4,5 timmar) vila på en plats där tvätt- och sovmöjligheter står till förfogande, såsom ett vilorum eller hotellrum. Särskilda bestämmelser om hur tjänstgöringstiden vid beredskapstjänstgöring ska beräknas i vissa uppgifter inom helikopterflygverksamhet finns dock i punkt 7,

paus en i tjänstgöringstiden ingående tidsperiod utan några som helst arbetsuppgifter för flygbesättningsmedlemmen,

viloperiod tiden mellan två tjänstgöringsperioder,

veckoviloperiod en minst 36 timmar lång oavbruten viloperiod mellan två tjänstgöringsperioder,

beredskapstjänstgöring en flygbesättningsmedlems oavbrutna beredskap att omedelbart börja utföra uppgifter,

flygbesättningsmedlem en certifierad besättningsmedlem med ansvar för arbetsuppgifter som är väsentliga för driften av ett luftfartyg under en flygtjänstperiod, samt en teknisk besättningsmedlem,

teknisk besättningsmedlem en annan besättningsmedlem än flyg- eller kabinbesättningsmedlem inom kommersiell flygtransport med HEMS-, HHO- eller NVIS-verksamhet, som av operatören tilldelats arbetsuppgifter i luftfartyget eller på marken för att bistå piloten under HEMS-, HHO- eller NVIS-verksamhet som kan kräva drift av specialiserad ombordutrustning,

grundflygutbildning den utbildningsfas som leder till LAPL- eller PPL-certifikat, eller motsvarande utbildningsfas på en integrerad flygutbildningskurs.

3 Allmänt

3.1 Operatören ansvarar för att flygtjänst- och tjänstgöringstiderna samt viloperioderna ordnas på ett sådant sätt att begränsningarna i denna föreskrift följs. Operatören ska avsätta lämpliga resurser för verksamheten för att säkerställa att flygbesättningen bibehåller en tillräcklig vakenhetsgrad. Flygchefen ska ha tillsyn över att begränsningarna av flygtjänst- och tjänstgöringstiden iakttas och föra journal över piloternas flygtjänst- och tjänstgöringstider samt viloperioder. Journalen ska bevaras i minst 24 månader.

3.2 Flygbesättningsmedlemmarna ansvarar också själva för att begränsningarna av flygtjänst- och tjänstgöringstiden iakttas. En flygbesättningsmedlem som är i anställningsförhållande hos fler operatörer eller utbildningsorganisationer än en eller som arbetar för dem på basis av något annat avtal ska ge varje operatör och utbildningsorganisation de uppgifter om sina flygtjänst- och tjänstgöringstider samt viloperioder som behövs för den tillsyn som denna föreskrift förutsätter.

3.3 Klockslagen i denna föreskrift avser lokal tid på den plats där flygtiden eller tjänstgöringstiden börjar.

3.4 Punkterna 4–6 i denna föreskrift gäller inte sådan helikopterflygverksamhet med karaktär av beredskapstjänst som avses i punkt 7.

3.5 I denna föreskrift anses flygelever inte vara flygbesättningsmedlemmar. Utbildningsorganisationen ska fastställa begränsningarna av en flygelevs utbildningstid i sin drifthandbok, eller i fråga om anmälningspliktiga utbildningsorganisationer i sina anvisningar, med hänsyn till de olika utbildningsfaserna och utbildningsformerna. I grundflygutbildningen får elevens utbildningstid vara högst två timmar i luften per kalenderdygn före den första ensamflygningen och högst tre timmar i luften efter den första ensamflygningen, dock så att tiden mellan flygutbildningsperioderna är minst 12 timmar och elevens energinivå förblir tillräcklig och inlärningsresultatet kan nås. Dessa begränsningar på tid i luften gäller dock inte en sådan sträckflygningsuppgift som är dagens enda flygövning.

I andra utbildningsfaser får flygelevens utbildningstid inte överskrida de flyg- och tjänstgöringstider som tillåts för flygbesättningen.

4 Begränsningar av flygtjänst- och tjänstgöringstiden

4.1 Allmänna begränsningar

Flygningarna ska planeras och utföras så att följande gränsvärden inte överskrids:

- flygtiden under 12 på varandra följande månader får vara högst 900 timmar
- flygtiden under en kalendermånad får vara högst 100 timmar
- den årliga tjänstgöringstiden får vara högst 2 000 timmar
- den maximala årliga tjänstgöringstiden ska fördelas så jämnt som möjligt under året
- tjänstgöringstiden under 14 på varandra följande dagar får vara högst 100 timmar, med undantag av sådan beredskapstjänstgöring som avses i punkt 7.

4.2 Begränsningar av flygtiden

Begränsningarna av flygtiden vid en- respektive tvåpilotsverksamhet under 24 på varandra följande timmar är följande:

Flygbesättning	Tillåten flygtid under 24 timmar högst
1 pilot	8 timmar
2 piloter	12 timmar

På ansökan kan Transport- och kommunikationsverket utifrån en riskbedömning av operatören tillåta att flygtiden under 24 timmar förlängs till högst 10 timmar vid enpilotsverksamhet.

4.3 Begränsningar av tjänstgöringstiden

Begränsningarna av tjänstgöringstiden vid en- respektive tvåpilotsverksamhet under 24 på varandra följande timmar är följande:

Flygbesättning	Tillåten tjänstgöringstid under 24 timmar högst
1 pilot	10 timmar
2 piloter	16 timmar

På basis av en riskbedömning kan operatören från fall till fall förlänga tjänstgöringstiden under 24 timmar till högst 13 timmar vid enpilotsverksamhet.

4.4 Krav på pauser

4.4.1 Möjlighet att ta pauser och inta måltider ska ordnas för flygbesättningsmedlemmar.

4.4.2 Flygbesättningsmedlemmar ska ta en minst 30 minuter lång paus senast efter 5 timmars och 30 minuters tjänstgöringstid.

4.4.3 Kraven på att ordna och ta pauser gäller dock inte vid kommersiell flygtransport när det företas högst två landningar under ruten så att flygbesättningsmedlemmen i fråga är i tjänst i pilothytten, och inte heller när människors liv eller hälsa skulle kunna utsättas för fara till följd av en fördröjning som föranleds av en paus.

5 Vilotid

5.1 Viloperioder

5.1.1 Primärt rekommenderas det att flygbesättningens viloperiod anordnas i form av nattvila kl. 22.00–08.00. Om vilotiden eller en del av den tas ut under dagtid kl. 08.00–22.00 ska viloperioden förlängas med 30 minuter för varje påbörjad timme vilotid som återstår att ta ut under denna tid.

5.1.2 Minimiviloperioderna kl. 22.00–08.00 är följande:

Föregående tjänstgöringsperiod	Minimiviloperiod
högst 12 timmar	8 timmar
över 12 timmar, men högst 16 timmar	10 timmar

5.1.3 Om flygningar där tidszoner passeras utförs på så sätt att tidsskillnaden mellan startflygplatsen och destinationsflygplatsen är 4 timmar eller mer, ska operatören beakta skillnaderna mellan tidszonerna genom att fastställa en förlängd viloperiod.

5.2 Veckoviloperiod

5.2.1 För en besättningsmedlem ska det ordnas minst en veckoviloperiod under 7 på varandra följande dygn.

5.2.2 Om det kl. 23.00–06.00 under tre på varandra följande nätter har åtgått tre timmars tjänstgöringstid eller mer till flygverksamhet varje natt, ska en veckoviloperiod ordnas för besättningsmedlemmen före följande tjänstgöringsperiod.

6 Iakttagande av begränsningar av flygtjänst- och tjänstgöringstiden i undantagsfall

6.1 Om det efter att en flygning har inletts eller efter den planerade tidpunkten för påbörjande av en flygning blir uppenbart att den längsta tillåtna flygtjänst- eller tjänstgöringstiden kommer att överstigas av oförutsedda skäl, kan befälhavaren efter samråd med övriga besättningsmedlemmar besluta att flygningen ska utföras eller fortsättas. Överskridningen får dock inte vara mer än en timme lång.

6.2 Flygchefen kan i nödvändiga fall medge undantag från begränsningarna av flygtjänst- och tjänstgöringstiden i fråga om ambulansflyg och flygningar som en myndighet har gett i uppdrag att utföra. Sådana överskridningar av begränsningarna ska

framgå av journalen över flygtjänst- och tjänstgöringstid samt behandlas som undantag i förvaltningssystemet på det sätt som stadgas i punkt ORO.GEN.200 a.6 i bilaga III till EU:s flygdriftsförordning, eller så ska de motiveras på annat sätt.

6.3 När avvikelser från begränsningarna av flygtjänst- och tjänstgöringstiden har gjorts ska den kortaste viloperioden efter avslutad flygning vara 1,5 gånger så lång som den beräknade kortaste viloperioden utan överskridning av begränsningarna.

7 Begränsningar av flygtjänst- och tjänstgöringstiden vid beredskapstjänstgöring inom vissa uppgifter i helikopterflygverksamhet

7.1 Allmänna begränsningar

7.1.1 De begränsningar av flygtjänst- och tjänstgöringstiden som anges nedan gäller medlemmar av helikopterflygbesättningar vid spanings- och räddningsflygverksamhet (SAR) samt ambulanshelikopterverksamhet (HEMS) som har karaktären av beredskapstjänstgöring, när flygbesättningen har beredskapstjänst för dessa uppgifter utan samtidiga andra uppgifter och när flygverksamheten i fråga har ordnats i enlighet med en överenskommelse som ingåtts med den myndighet, förening eller sammanslutning som driver verksamheten.

7.1.2 Hela beredskapstiden ska inräknas i tjänstgöringstiden. Tjänstgöringstiden vid beredskapstjänst anses börja när besättningsmedlemmen i fråga inleder beredskapstjänstgöringen och sluta när han eller hon avslutar beredskapstjänstgöringen eller överlämnar denna uppgift till en annan person.

Tjänstgöringstiden för flygbesättningsmedlemmar får under en kalendermånad utgöra högst 192 timmar och högst fyra oavbrutna 24-timmarsperioder efter varandra. Den årliga maximala tjänstgöringstiden är 2 000 timmar och ska fördelas under hela året så jämnt som möjligt.

Flygtiden får vara högst 900 timmar under 12 på varandra följande månader och högst 100 timmar under en kalendermånad.

7.1.3 Om även annan tjänstgöringstid än sådan som avses i denna föreskrift uppkommer för en flygbesättningsmedlem utöver beredskapstjänstgöringen under samma kalendermånad, ska kraven i punkterna 4–6 tillämpas på övrig tjänstgöringstid förutom beredskapstjänstgöringen. I sådana fall får tjänstgöringstiden dock vara totalt högst 192 timmar under en kalendermånad.

Exempel. Om beredskapstjänsten pågår i fem 24-timmarsperioder (120 timmar) under en kalendermånad, minskar den återstående längsta tillåtna övriga tjänstgöringstiden till 72 timmar (192 timmar–120 timmar=72 timmar).

7.2 Begränsningar av flygtjänst- och tjänstgöringstiden

7.2.1 Om antalet på varandra följande 24 timmar långa beredskapsperioder är fler än en, beräknas den tillåtna flygtiden och kravet på beredskapstid utan uppgifter på basis av de på varandra följande 24 timmarna.

7.2.2 Vid enpilotsverksamhet är begränsningarna av flygtjänst- och tjänstgöringstiden följande:

Antalet på varandra följande 24 timmar långa beredskapsperioder	Tillåten flygtid per beredskapsperiod, högst	Krav på beredskapstid utan uppgifter per beredskapsperiod
1 period	11 timmar	9 timmar
2 perioder	10 timmar	10 timmar
3 perioder	9 timmar	11 timmar
4 perioder	8 timmar	12 timmar

Exempel. Tre på varandra följande 24 timmar långa beredskapsperioder: den längsta tillåtna flygtiden för hela den tre perioder långa beredskapstjänstgöringen under på varandra följande 24 timmar är 9 timmar och den beredskapstid utan uppgifter som krävs är minst 11 timmar.

7.2.3 I den ovan nämnda beredskapstiden utan uppgifter får det inte heller ingå sådant arbete i operatörens tjänst som inte hänför sig direkt till flyguppdrag, t.ex. kontorsarbete, kontroll av luftfartyg, lastning, underhållsåtgärder, av operatören anordnad utbildning och utbildningsarbete.

7.2.4 Vid tvåpilotsverksamhet är begränsningarna av flygtjänst- och tjänstgöringstiden följande:

Antalet på varandra följande 24 timmar långa beredskapsperioder	Tillåten flygtid per beredskapsperiod, högst	Krav på beredskapstid utan uppgifter per beredskapsperiod
1 period	13 timmar	7 timmar
2 perioder	12 timmar	8 timmar
3 perioder	11 timmar	9 timmar
4 perioder	10 timmar	10 timmar

7.2.5 Vid beredskapstjänstgöring börjar en uppgift när larmet fås och slutar 30 minuter efter det att flygningen har slutförts eller larmet togs emot, eller när besättningsmedlemmen blir ledig från sina uppgifter efter flygningen eller larmet, om denna tidpunkt infaller senare. Den beredskapstid utan uppgifter som krävs ska tillbringas på en plats där tvätt- och sov möjligheter står till förfogande, exempelvis i ett vilorum eller hotellrum.

7.2.6 Om tiden mellan två uppgifter är kortare än 1 timme, kan den inte räknas som beredskapstid utan uppgifter.

7.3 Vilotid

7.3.1 Minimiviloperioderna är följande:

Beredskapsperiod högst	Minimiviloperiod efter beredskapsperioden
24 timmar	24 timmar
48 timmar	48 timmar
72 timmar	72 timmar
96 timmar	96 timmar

7.3.2 När det utöver beredskapstjänstgöring bedrivs annan flygverksamhet som ingår i tillämpningsområdet för denna föreskrift, ska det för besättningsmedlemmarna utöver vad som krävs i tabellen här ovan ordnas minst en veckoviloperiod under sju på varandra följande dagar.

7.3.3 Resor till och från arbetsplatsen som anvisats av arbetsgivaren anses inte ingå i vilotiden. Beskrivning av hur restiderna beräknas ska finnas i drifthandboken.

7.4 Överskridning av begränsningarna av flygtjänst- och tjänstgöringstiden

En uppgift som ingår i HEMS-, sjuktransport-, SAR- eller skogsbrandsflygverksamhet eller ska utföras på uppdrag av en myndighet och tagits emot under beredskapstjänstgöring får slutföras. I ett sådant fall ska överskridningarna emellertid minimeras och besättningen bytas, om det är möjligt. Överskridningar av begränsningarna ska framgå av journalen över flygtjänst- och tjänstgöringstiden. Överskridningarna behandlas som undantag i förvaltningssystemet på det sätt som stadgas i punkt ORO.GEN.200 a.6 i bilaga III till EU:s flygdriftsförordning, eller så ska de motiveras på annat sätt. Överskridningarna ska räknas in i tjänstgöringstiden under kalendermånaden.

Motiverade överskridningar av ett beredskapspass med mindre än 6 timmar (till exempel för att slutföra ett larmuppdrag) inverkar inte på kraven på minimiviloperioder enligt punkt 7.3.

Motiverade överskridningar av ett beredskapspass med mindre än 12 timmar vid sjukdomsfall inverkar inte på kraven på minimiviloperioder enligt punkt 7.3.

8 Undantag

Transport- och kommunikationsverket kan på ansökan av särskilda skäl bevilja enskilda tidsbegränsade undantag från kraven i denna föreskrift. Undantagsansökan ska innehålla en beskrivning av vilka krav i föreskriften de föreslagna undantagen berör och på vilket sätt det arrangemang som avviker från kraven garanterar samma säkerhetsnivå som ett kravenligt förfarande. Ansökan ska innehålla en beskrivning av de risker som anknyter till det avvikande arrangemanget och med vilka metoder riskerna hanteras.

9 Övergångsbestämmelser och tillämpning

Föreskriften ska tillämpas från och med 1.3.2023. Punkt 4 kan dock enligt flygoperatörens eller utbildningsorganisationens bedömning börja tillämpas redan från och med datumet för föreskriftens ikraftträdande.

Kirsi Karlamaa
generaldirektör

Jari Pöntinen
överdirektörens ställföreträdare